

Melonnan turvallisuusohje

Melontaturvallisuuden neuvottelukunta on Suomen Kanoottiliitto ry:n esityksestä antanut seuraavan ohjeen melonnan turvallisuudesta 24.4.2002. Turvaohjetta on tarkennettu Suomen Melontakouluttajat ry:n esityksestä 9.11.2012.

1. Soveltaminen

1.1 Tätä ohjetta sovelletaan ansiotarkoituksessa, järjestötoiminnassa tai muutoin järjestetysti tapahtuvaan melontaan. Ohjeen soveltamisala kattaa kanootin vuokrauksen, melontaretkeilyn, -koulutuksen, ohjelmapalvelut ja muut vastaavat toiminnot. Muuhun melontaan tätä ohjetta sovelletaan jäljempänä kohtien 2, 3 ja 4.1 osalta.

Melontatilanteella tässä ohjeessa tarkoitetaan kanootin, melontavarusteiden, melontapaikan, sääolosuhteiden sekä melojan ja melojaryhmän taitojen yhdistelmää.

1.2 Kilpailutoiminnassa ja siihen liittyvässä harjoittelussa noudatetaan erikseen vahvistettuja eri melontalajien turvallisuusohjeita.

2. Kanootin rakenne

2.1 Kanootilla tarkoitetaan tässä ohjeessa kajakkia, avointa kanoottia tai muuta vastaavaa melalla liikuteltavaa vesikulkuneuvoa lukuun ottamatta melalla liikutettavia kumilauttoja.

2.2 Kanootista vastuussa olevan eli tilanteesta riippuen omistajan, vuokralleantajan, vuokraajan tai muun käyttäjän on pidettävä kanootti melontakelpoisena ja asianmukaisessa kunnossa. Kanootin rakenteen, varusteiden, lujuuden ja vakavuuden on oltava sellaiset, että se on turvallinen niissä olosuhteissa, missä sitä käytetään.

2.3 Kanootissa tulee olla kellukkeet tai vedenpitävät laipiot ja sen tulee olla niin rakennettu ja varustettu, että se vedellä täytettynä ja kutakin henkilöä kohti 100 Newtonin voimalla kuormitettuna pysyy pinnalla vaakasuorassa.

2.4 Koskessa melottaessa tulee käyttää sellaisia kanootteja ja varusteita, jotka soveltuvat kyseiseen koskimelontatilanteeseen.

3. Kanootin varusteet

3.1 Kanootin perusvarustukseen kuuluvat:

- mela(t),
- olosuhteisiin ja melojalle sopiva hyväksytty kelluntapukine tai pelastusliivi kullekin melojalle,
- kajakissa aukkopeite jokaiseen aukkoon,
- tartuntakahvat tai vastaavat keulassa ja perässä ja/tai kansinarut,
- tyhjennyspumppu, äyskäri tai muu tyhjennysväline ja

- kypärä, jos kanoottia käytetään koskessa tai muissa sellaisissa tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät.

Melottaessa avokanootilla olosuhteissa, joissa on ilmeinen riski kanootin täyttymisestä vedellä, on kanootissa oltava kiinnitettynä niin kantavat kellukkeet, että kanootti säilyttää melontakelpoisuutensa vesilastissakin.

3.2 Kanootissa tulee olla kiinnitettynä turvaohje: "Käytä meloessasi aina melontaliiviä, tarkista kellukkeet ja pidä tyhjennysväline mukana. Ne lisäävät turvallisuutta. Använd alltid flytväst vid paddling och tag med länsningustrustning samt granska flytmedlen. Detta ökar säkerheten."

4. Melojan varusteet

4.1 Melojan varusteisiin kuuluu melonta- tai pelastusliivi tai kelluntapukine aina ja olosuhteiden mukainen melonta-asu päälle puettuna.

4.2 Muita varusteita ovat melontatilanteen johtajan harkinnan mukaan:

- varavaatetus vesitiiviisti pakattuna,
- kuiva- tai märkäpuku, jos kaatumistilanteessa hypotermian vaara on todennäköinen,
- kypärä koskessa melottaessa ja muissakin tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät,
- pilli tai muu äänimerkinantolaite,
- kompassi ja kartta,
- valkoinen valo tarvittaessa ja
- melakelluke, jonka käyttöä on etukäteen harjoiteltava.

Lisäksi melojan on heijastimilla, kirkasvärisillä vaatteilla, viirillä tms. huolehdittava näkyvyydestään kaikissa sää- ja valaistusolosuhteissa

4.3 Retkenjohtajan ja kouluttajan varusteisiin kuuluvat 4.1 ja 4.2 kohdissa mainittujen lisäksi:

- hinausvyö tai -köysi,
- koskenlaskussa heittoliina,
- hätäraketit tai soihdut, kun melotaan merellä tai suurilla sisävesillä,
- lämpösuojain (lämpöpeite),
- ensiapupakkaus,
- kanootin paikkaustarvikkeet ja korjausvälineet,
- puukko tai katkaisuveitsi,
- matkapuhelin,
- radio säätiedotusten kuuntelua varten,
- varamela(t) ja
- tulentekovälineet.

Retkenjohtajan tai kouluttajan on huolehdittava siitä, että ryhmällä on mukana riittävä määrä kohdissa 4.2 ja 4.3 mainittuja varusteita.

Turvavarusteet on pakattava käyttötarkoituksen mukaan tarkoituksenmukaisesti saataville.

5. Melontaretkelle osallistuvien henkilömäärä

5.1 Melontaretken johtajalla saa olla suoraan vastuullaan korkeintaan 16 hengen ryhmä korkeintaan 10 kanootissa. Tätä suuremmissa ryhmissä melottaessa johtajalla on oltava nimettyjä, kyseiseen melontatilanteeseen riittävän päteviä avustajia niin, että edellä kerrottu ohjaajien ja ohjattavien lukumääräsääntö toteutuu.

Vaativassa melontatilanteessa turvallisuus voi vaatia, että johtajalla on edellä kerrottua pienempi ryhmä vastuullaan. Kanooiteissa, joissa meloo vähintään 4 henkilöä, on jokaisessa oltava nimetty vastuuhenkilö, joka kykenee pitämään kanootin halutulla kurssilla.

6. Koskiluokitus

6.1 Kosket jaetaan luokkiin I-VI ja X Suomen Kanoottiliitto ry:n vahvistaman koskiluokituksen mukaisesti (liite).

Vedenkorkeuden vaihtelu voi muuttaa koskiluokitusta. Suomen Melontakouluttajat ja Suomen Melonta- ja Soutuliitto pitävät yllä yhteistä listaa koskiluokittelijoista.

7. Turvallisuussuunnitelma

7.1 Melontaretken tai -tapahtuman järjestäjällä tulee olla turvallisuussuunnitelma, josta on ennalta tehty selkoa tapahtuman osallistujille. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa suullista ohjeistusta, esimerkiksi kuinka lähellä rantaa melotaan, kuinka ylitetään vilkas veneväylä ja miten toimitaan kaatumistapauksessa.

Vaativalla retkellä tai toistuvasti samalla alueella toimittaessa turvallisuussuunnitelman pitää olla huolellisen, ennalta tehdyn riskikartoituksen tulos ja jokaisen retkikunnan jäsenen pitää osaltaan tuntea suunnitelma. Turvallisuussuunnitelmasta tiedotetaan tarvittaessa viranomaisille.

7.2 Vaativaa melontaretkettä tai -tapahtumaa varten on selvitettävä osallistujien kokemus, taito ja kestävyys. Turvallisuussuunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota ja osanottajille on ennakkoon selvitettävä, millaisia vaatimuksia melontatilanne terveydentilalle asettaa.

Melottaessa vaikeassa koskessa tai avomerellä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi ennakkoon järjestettyjä tilanteenmukaisia pelastautumisharjoituksia. Helpommissa vesistöissä melottaessa, jos ryhmässä on henkilöitä, joilla on vähän melontakokemusta, tämä voi tarkoittaa keskimääräistä tiukempaa ohjeistusta ja sen noudattamisen valvontaa. Melonnan vaativuutta voidaan kompensoida esimerkiksi ulkopuolisilla turvajärjestelyillä, turvaveneillä ja rantapelastajilla.

7.3 Kohdassa 1.1 tarkoitetun toiminnan järjestäjän tulee pitää kirjaa onnettomuustapauksista ja niitä analysoimalla muuttaa toimintatapoja tarvittaessa.

8. Toiminnan toteuttajat

8.1 Kohdassa 1.1 tarkoitetun toiminnan järjestäjän turvapäälliköllä tai muulla vastuuhenkilöllä on oltava tehtävän luonteen edellyttämät henkilökohtaiset ominaisuudet, sekä riittävä taito, kokemus ja

tieto, jotka osoitetaan Suomen Kanoottiliitto ry:n, Suomen Melontakouluttajat ry:n, Suomen Melontaja Soutuliitto ry:n tai muun vastaavan tahon myöntämällä melontaohjaajan tai -oppaan pätevyystodistuksella tai vastaavalla todistuksella. Henkilön tulee olla vähintään 18 vuoden ikäinen.

8.2 Melontatoiminnan järjestäjä voi hakemuksesta saada Suomen melontaturvallisuuden neuvottelukunnan hyväksymän toimijan todistuksen suoritettua turvatarkastuksesta.

8.3 Vuokrakanoottia ei tule luovuttaa henkilölle, jolla ilmeisesti ei ole sen käyttöön tarvittavaa kykyä ja taitoa tai jonka varusteet olosuhteisiin nähden ovat puutteelliset. Kanootin vuokraajille on tiedotettava melonnan turvallisuusvaatimuksista.

8.4 Toiminnan laadusta ja laajuudesta riippuen pidetään suositeltavana järjestäjän vastuuvakuutuksen ottamista.

9. Osallistujan velvollisuudet

9.1 Melontatapahtuman osallistujan tai kanootin vuokralle ottajan tulee noudattaa saamiaan neuvoja ja ohjeita sekä ottaa omassa toiminnassaan huomioon myös muiden osallistujien turvallisuus.

10. Poikkeukset

10.1 Melojien taitoon nähden helpoissa olosuhteissa voidaan melontaretken tai -tapahtuman johtajan harkinnan mukaan poiketa näistä ohjeista lievempään suuntaan. Vastaavasti erittäin vaativissa melontaolosuhteissa on aina harkittava tiukempia turvanormeja ja ääritapauksessa luovuttava aiotusta melontatapahtumasta kokonaan.

11. Ohjeen käyttöönotto

11.1 Tämä ohje otetaan käyttöön 9.11.2012 ja se korvaa aiemman 24.4.2002 ohjeen sekä Merenkulkuhallituksen antaman 1.4.1997 voimaan tulleen ohjeen.